

Opzet voortgangsrapportage

Evenals eerdere jaren is ook de zevende voortgangsrapportage (VGR) beknopt van omvang gehouden. Dit is een gevolg van de website www.rsp-projecten.nl waarin op overzichtelijke wijze alle RSP-projecten in de drie noordelijke provincies worden beschreven. Mede daardoor¹ zijn al enkele jaren de projectbeschrijvingen in de VGR's niet meer opgenomen. In deze VGR wordt terugkijkend, waar nodig op projectniveau, op hoofdlijnen verslag gedaan van eventuele afwijkingen van voorgenomen activiteiten en de in de vooruitblik 2015 gepresenteerde mijlpalen/planningen. De vooruitblik 2016 beperkt zich naast informatie over de projecten tot het weergeven van informatie over mijlpalen/planningen. Ook hier betreft het een rapportage op hoofdlijnen. Voor meer achtergrond wordt verwezen naar de website www.rsp-projecten.nl.

RUIMTELIJK-ECONOMISCH PROGRAMMA

Voortgang gedecentraliseerde middelen (SNN)

Algemeen

In 2012 is het rijksdeel van het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) door het ministerie van EZ gedecentraliseerd naar de drie Noordelijke provincies. Besluiten over toekenningen worden genomen op het niveau van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) dat daarbij zorgt voor afstemming met het nationale Topsectorenbeleid in overleg met het ministerie van EZ.

Projecten

Voor Drenthe is vanuit de gedecentraliseerde middelen in 2015 € 5,8 miljoen toegekend aan het project World Class Composites Solutions/Fokker. Voor Groningen geldt dat in 2015 uit deze middelen een bedrag van € 5,1 miljoen is toegekend aan het project RIG 2014 (subsidieregeling Regionale Investeringssteun Groningen 2014). Vastgesteld kan worden dat met deze en eerdere toekenningen in voorgaande jaren het overgrote deel (85%) van de gedecentraliseerde middelen is gecommiteerd.

Voortgang regionaal (per provincie)

De invulling van het regionale deel van de rijksbijdrage (rijksbijdrage REP-regio) en de regionale bijdrage is een verantwoordelijkheid van de betrokken provincies. Iedere provincie heeft hierbij de volledige zeggenschap over de selectie van en besluitvorming over de projecten.

Groningen

In 2015 is door Groningen aan een drietal projecten REP-middelen toegekend. Het betreft de projecten Space Technology Industry and Society, Marconi en Innovatieve bedrijvigheid Personalized Health. In Groningen resteert nu nog een bedrag van € 17,7 miljoen dat de komende jaren kan worden toegekend.

---

¹ In de verslagen van het BO-MIRT en het MIRT Projectenboek / Projectenoverzicht wordt ook al gerapporteerd over de voortgang van het RSP.

Drenthe

Drenthe heeft een deel van de middelen gereserveerd voor economische projecten die gerelateerd zijn aan de integrale gebiedsontwikkelingen in Assen en Emmen. De middelen voor Assen en Emmen zijn inmiddels overgedragen aan de gemeenten. In 2015 heeft de provincie Drenthe € 2,3 miljoen toegekend aan het project Health Hub Roden. Er resteert voor toekenning nog een bedrag van € 2,7 miljoen. In Assen is € 3 miljoen toegekend aan de revitalisering van het Stadsbedrijvenpark. Dit project wordt in 2015 afgerond. Voor het project Sensorcircuit is € 1 miljoen toegekend. Van de in totaal binnen REP voor Assen beschikbare € 10 miljoen is tot nu toe € 4 miljoen belegd en resteert nog € 6 miljoen voor de periode 2016-2020. Emmen zet de overgedragen middelen in als onderdeel van de dekking schadeloosstelling à fonds perdu, ter verkrijging van de locatie Hoofdstraat (locatie oude dierentuin).

Fryslân

Fryslân heeft in januari 2015 haar resterende aandeel ad € 13,8 miljoen toegekend aan het project De Nieuwe Afsluitdijk. Alle regionale REP middelen zijn nu belegd.

Flevoland

In 2015 zijn, binnen het ruimtelijk-economisch programma (REP), aan de volgende projecten RSP-middelen toegekend. Er is € 16,5 miljoen euro toegekend aan het project "Tweede fase autoweg N50". Dit betreft de opwaardering van het tracé tussen Ens en Emmeloord van 2x1 rijstroken naar 2x2 rijstroken. Begin 2015 is de uitvoering gestart. De verwachting is dat het project eind 2015 gereed kan zijn.

Daarnaast is een bijdrage toegekend aan het project "Flevotracks Zuidberg", waarin in samenwerking met onderwijs en onderzoek speciale rupsbanden voor tractoren worden ontwikkeld. Hiermee wordt aantasting van de bodemvruchtbaarheid door bodembelasting verminderd. Van de in totaal binnen REP voor Flevoland beschikbare € 38 miljoen is tot nu toe € 23,8 miljoen gecommiteerd en resteert nog € 14,2 miljoen voor de periode 2016-2020.

CONCRETE BEREIKBAARHEIDSPROJECTEN

Algemeen

De lijst met concrete projecten is limitatief en bestaat uit de volgende projecten:

1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2;
2. Bereikbaarheid Leeuwarden;
3. Bereikbaarheid Assen;
4. N50 Ramspol-Ens;
5. Openbaar Vervoer.

Daarnaast is conform de Motie Koopmans² € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld voor maatregelen op het noordelijke kernnet spoor. De voortgang van al deze projecten wordt waar nodig besproken in het bestuurlijk overleg MIRT.

---

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 27.658, nr. 41.

Ad 1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG)

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Op 16 december 2014 is de Realisatieovereenkomst voor het project getekend. Het 'werk' is vervolgens aangekondigd via Tenders.nl, het online marktplaats voor aanbestedingen van de Nederlandse overheid, waarmee de marktpartijen in kennis zijn gesteld over de opdracht, de voorwaarden en de procedure om deel te kunnen nemen. Er zijn drie gegadigden die alle drie zijn toegelaten tot de aanbestedingsprocedure die tot begin 2016 loopt. Daarnaast start in 2015-2016 het verleggen van kabels en leidingen, zodat de opdrachtnemer na gunning tijdig met het hoofdbouwcontract kan beginnen. Op 16 september 2015 heeft de Raad van State een tussenuitspraak gedaan in de beroepsprocedure betreffende het Tracébesluit. De Raad van State heeft aangegeven dat het Tracébesluit op een aantal punten nader dient te worden gemotiveerd, danwel dient te worden aangepast.

Verder zijn er met het ministerie van EZ afspraken gemaakt over de meerkosten voor aardbevingsbestendig bouwen. De meerkosten komen niet ten laste van het projectbudget.

Vooruitblik 2016:

Ervan uitgaande dat het Tracébesluit onherroepelijk wordt, dan wordt in 2016 gewerkt aan de afronding aanbestedingsprocedure en de gunning van de werkzaamheden. De verwachting is dat eind 2016/begin 2017 de winnende gegadigde met de werkzaamheden kan starten.

Ad 2. Bereikbaarheid Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De Haak om Leeuwarden bestaat uit twee onderdelen: een noordelijk en een zuidelijk deel. Het noordelijke deel is uitgevoerd door de provincie en is deels gefinancierd met RSP middelen. Het zuidelijke deel is uitgevoerd door Rijkswaterstaat en kent een niet RSP-financiering. Parallel aan de realisatie van de Haak om Leeuwarden is ook de eerste fase van de Westelijke Invalsweg (WIW) aangelegd. Deze wegen zijn eind 2014 in gebruik genomen. 2015 stond in het teken van afbouw, verwerken restpunten, monitoring/evaluatie en waar nodig extra (tijdelijke) maatregelen treffen. Het nieuwe systeem functioneert goed. Het verkeer rijdt goed door en zorgt voor spreiding van de verkeersdruk op het Leeuwarder wegennet. Daarmee wordt aan de verwachting voldaan. Wel is gebleken dat veel weggebruikers nog moeten wennen aan de nieuwe wegen en afslagen. Waar mogelijk is extra tijdelijke bewegwijzering geplaatst. Naar verwachting wordt eind 2015 de Haak om Leeuwarden (noordelijk deel) overgedragen/opgeleverd aan Rijkswaterstaat. De noordwestelijke en westelijke invalsweg worden vanuit de provincie Fryslân overgedragen/opgeleverd aan de gemeente Leeuwarden.

De tweede fase van de WIW (aansluiting WIW op de stadsring) bevindt zich in de onteigeningsfase van de benodigde gronden. Onderzocht wordt of er in delen kan worden gebouwd.

Het project Drachtsterweg en omgeving is volop in uitvoering maar kent wel een tegenvaller in de planning. De grondgesteldheid is door de aannemer onderschat en leidt tot een latere oplevering van het aquaduct.

Vooruitblik 2016:

De overbodig geworden N31 bij Deinum en de N383 tussen Leeuwarden en Marsum wordt opgeruimd. Het vrijkomende gebied wordt heringericht. Het aquaduct in de Drachtsterweg wordt opengesteld voor het autoverkeer en de afrondende werkzaamheden worden uitgevoerd.

Ad 3. Bereikbaarheid Assen: FlorijnAs

De Blauwe As

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De 3 fietsbruggen zijn dit jaar opgeleverd. De aanbesteding van de 3 autobruggen en de tweede sluis is in 2015 afgerond. Met de bouw van de eerste (dubbele) autobrug is begin 2015 begonnen.

Vooruitblik 2016:

Oplevering van 2 van de 3 autobruggen. Start van de uitvoering van de derde autobrug en de tweede sluis is in 2016. Medio 2017 is het project Blauwe As klaar.

Stationsgebied

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In 2015 is het voorlopig ontwerp en definitief ontwerp van het stationsgebouw afgerond en is gestart met de bouwvoorbereiding. Omdat alle ontwerponderdelen (autotunnel, stationsgebouw, perrontunnel en fietsenkelder) in elkaar overvloeien wordt alles integraal uitgewerkt. In 2015 is de autotunnel aanbesteed, inclusief de gehele bouwkuip van de fietsenkelder. De realisatie start in 2016.

In 2015 is het definitief ontwerp van de perrontunnel afgerond. De afbouw van de perrontunnel en de toegangen van de perrontunnel zijn onderdeel van het stationsgebouw. Samen met NS en ProRail is gewerkt aan de voorbereiding van een tijdelijk station. Dit tijdelijke station met een passerelle wordt in 2015 gebouwd en is begin 2016 operationeel. Aansluitend wordt het huidige station gesloopt, zodat ruimte gemaakt wordt voor de bouw van de autotunnel en bouwput van de fietsenkelder (met de wanden). De fietsenstallingen (bewaakt en onbewaakt) worden in 2015 verplaatst naar een tijdelijke locatie bij het tijdelijke station.

In maart 2015 heeft ProRail besloten om de perrontunnel integraal mee te bouwen met het project Sporen in Assen in augustus 2016. Aansluitend aan de bouw van de fietsenkelder en de aanleg van het nieuwe perron 1.

Eind mei 2015 heeft ProRail besloten om in 2106 geen treinvrije periode (TVP) in Assen beschikbaar te stellen. Voor Assen had dit grote gevolgen, omdat de integraliteit daarmee in gevaar kwam en omdat er meerkosten zouden ontstaan. Intensief overleg heeft er inmiddels toe geleid dat er een TVP komt in april 2017. In deze 15 dagen durende periode worden sporen en wissels vernieuwd en verlegd. Daarnaast wordt de nieuwe perrontunnel ingeschoven.

Vooruitblik 2016:

In 2016 zal gestart worden met de bouw van autotunnel en bouwkuip voor de fietsenkelder. Het tijdelijke station en tijdelijke fietsenstalling is operationeel begin 2016. Aansluitend wordt het huidige station gesloopt. ProRail zal wel een nieuw perron 1 bouwen conform de planning, zodat in het najaar van 2016 wel gestart kan worden met de bouw van het stationsgebouw. Dit is noodzakelijk, omdat er geen grote bouwkuip midden in de stad kan blijven liggen. Naar verwachting wordt het nieuwe stationsgebouw in het voorjaar van 2018 in gebruik genomen.

Stadsboulevard

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Binnen het deel van de Stadsboulevard ten noorden van het station is het project Fokkerkruising opgeleverd. Het volgende deelproject (Industrieweg ter hoogte van het Veemarktterrein) wordt eind 2015 opgeleverd. Het ontwerp bestemmingsplan Stadsboulevard Zuid is in 2015 vastgesteld.

Vooruitblik 2016:

De uitvoering van het laatste deelproject van Stadsboulevard noord start begin 2016 en wordt opgeleverd in het tweede kwartaal 2017. Ten behoeve van de reconstructie van Stadsboulevard zuid starten in 2016 de voorbereidende werkzaamheden en worden nutsvoorzieningen verlegd. De reconstructie start in 2017.

Infrastructuur Assen-Zuid

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De aansluiting Assen-Zuid (TT) op de A28 is in 2015 in gebruik genomen.

Vooruitblik 2016:

Afhankelijk van de ontwikkelingen binnen het werklandschap Assen-Zuid kan worden gestart met de aanleg van de hoofdstructuur Assen-Zuid.

Ad 4. N50 Ramspol-Ens

Het project is in 2013 volledig afgerond.

Ad 5. Openbaar Vervoer

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

a. Partiële uitbreiding spoor Groningen-Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Vlak voor de zomer van 2015 is de Uitvoeringsovereenkomst getekend door de beide provincies, ProRail en IenM. De realisatiefase is daarmee ook formeel gestart. De bewoners zijn in verschillende informatieavonden op de hoogte gebracht van de laatste stand van zaken van het project en de gemaakte keuzes. De input uit deze avonden is ook gebruikt om het project op onderdelen nog beter te maken. Deze keuzes worden meegenomen in het OTB. Hierdoor wordt dit OTB in 2016 gepubliceerd in plaats van eind 2015, wat eerst de bedoeling was.

Vooruitblik 2016:

In 2016 wordt de MER/OTB gepubliceerd en zal de voorbereiding van de aanbesteding worden afgerond.

b. Station Assen-Zuid en Leeuwarden Werpsterhoek en spoor voor nieuwe stations

1. Station Assen-Zuid

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Op grond van de uitgevoerde onderzoeken is gebleken dat een evenementenstation in Assen-Zuid financieel niet haalbaar is. Het keerspoor ten behoeve van de pendel Groningen-Assen (5^e/6^e trein), dat bij station Assen-Zuid was voorzien, wordt nu bij station Assen (centraal) aangelegd.

Vooruitblik 2016:

De voortgang over het keerspoor zal met ingang van de voortgangsrapportage 2016 worden meegenomen bij het onderdeel Bereikbaarheid Assen: FlorijnAs onderdeel Stationsgebied. Station Assen-Zuid zal dan niet meer worden opgenomen in de voortgangsrapportage.

2. Station Leeuwarden-Werpsterhoek

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In 2015 zijn de twee onderdoorgangen gegund. De aannemer is begonnen met de uitvoering.

Vooruitblik 2016:

Realisatie van fase 1 van het project, de openstelling wordt eind 2016 verwacht.

c. *Kolibri trein, infra Q-liners en overig*

Trein:

1. Reactivering van de spoorlijn Groningen-Veendam. Sinds mei 2011 rijdt de personentrein tussen Groningen en Veendam. Het project is daarmee afgerond.
2. Facelift stations
Bereikte resultaten / terugblik 2015:
In 2015 is de planuitwerking voor het onderdeel Stationsoutillage afgerond. Daarnaast is de derde en laatste tranche van de uitbreidingen van fietsenstallingen gerealiseerd en zijn er oplossingen uitgewerkt voor de te smalle perrons in de provincie Groningen.

Vooruitblik 2016:

In 2016 wordt de nieuwe stationsoutillage op alle stations in de provincie Groningen gerealiseerd, als laatste onderdeel van het project Facelift Noordelijke Stations.

Infrastructuur t.b.v. Q-liners en HOV-bus:

3. Aanleggen van businfrastructuur om de reistijd van Q-liners en overige bussen op HOV-lijnen te verkorten.
4. Aanleggen en verbeteren van de kwaliteit van busstations en transferia om de kwaliteit van HOV-bus te verbeteren.

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In 2015 zijn beschikkingen afgegeven voor 4 projecten te weten:

- Transferium Leek;
- Maatregelen busdoorstroming Groningen-Leek/Roden (gemeente Leek);
- Busbaan Leek en
- Maatregelen busdoorstroming Groningen-Leek/Roden (gemeente Noordenveld).

In totaal zijn nu 15 van de op de gelimiteerde lijst met projecten opgenomen projecten beschikt. Met deze 15 projecten is een bijdrage van bijna € 39 miljoen gemoeid.

Vooruitblik 2016:

De verwachting is dat nog een aantal projecten zullen worden beschikt.

MOTIE KOOPMANS

Algemeen

Conform de Motie Koopmans is vanuit het budget voor Programma Hoofdfrequent Spoorvervoer € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld om intensivering van de treindienst mogelijk te maken en kosteneffectieve maatregelen te treffen om de rijtijden tussen Noord-Nederland en de Randstad te verbeteren. Via het MIRT-blad Sporendriehoek Noord-Nederland wordt de voortgang in beeld gebracht.

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

- Er is een keuze gemaakt voor een voorkeursalternatief voor het knelpunt Zwolle-Herfte. Over het benodigde budget van € 225 miljoen (prijspeil 2013) zijn afspraken gemaakt tussen IenM en de vier provincies Groningen, Fryslân, Drenthe en Overijssel. ProRail is gestart met de planuitwerking en de planologische procedure. Zwolle-Herfte is als een apart project in het MIRT opgenomen. De middelen die vanuit de motie Koopmans aan dit project worden bijgedragen zijn € 70 miljoen (prijspeil 2013) en staan ook zo vermeld op het betreffende MIRT-blad;
- De uitvoering van de projecten Wolvega om den Noort en optimalisering van de bediening van de spoorbrug Van Harinxmakanaal (HRMK) is gestart. Het budget voor de HRMK is opgehoogd met € 0,5 miljoen in verband met een tegenvallende aanbesteding. Daarnaast heeft IenM een garantstelling van € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld in verband met schades in het werk en de daardoor ontstane vertraging. In 2015 wordt het project Optimalisering bediening spoorbrug Van Harinxmakanaal (HRMK) opgeleverd;
- De aanpassing van de spoorboog Hogeveen gaat in 2017 plaatsvinden.

Vooruitblik 2016:

- In 2016 wordt het realisatiebesluit van het project Sporen in Assen verwacht;
- Voor Hogeveen wordt daar ook naar gestreefd.

REGIONAAL MOBILITEITSFONDS (RMf)

Algemeen

Noord-Nederland maakt gebruik van het mobiliteitsfonds voor de volgende projecten:

6. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum;
7. Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen;
8. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen/Investeringsagenda Drachten-Heerenveen;
9. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone;
10. Bereikbaarheid Lauwersmeergebied;
11. Bereikbaarheid Veenkoloniën;
12. A6/A7 Knooppunt Joure;
13. N31 Harlingen (traverse Harlingen) en gebiedsontwikkeling Harlingen;
14. Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As;
15. IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid;
16. N381 Drachten-Drentse grens;
17. Openbaar Vervoer in stad Groningen;
18. Verbetering busverbinding corridor West;
19. Maatregelen verkorting reistijd spoor Groningen-Bremen;
20. N33 Zuidbroek-Appingedam.

Voortgang

Ad 1 *Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum*

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

December 2013 zijn tussen de gemeente Emmen en de provincie Drenthe nadere afspraken gemaakt over de invulling van de RSP Bereikbaarheidsprojecten Emmen Centrum binnen het totaal van de samenwerkingsovereenkomst IGO Atalanta. Het betreft de projecten:

- Projecten Hondsrugwegtunnel: Op 15 december 2014 is de Hondsrugwegtunnel opgeleverd en in gebruik genomen;
- Verlenging Vreding: Het definitief ontwerp wordt naar verwachting najaar 2015 vastgesteld. Eind 2015 wordt gestart met de aanleg van de verlenging Vreding;
- Aansluiting P Zuid: De 2^e fase ontsluiting P-Zuid en de aanleg van het groen is in april 2015 gestart. Naar verwachting wordt het project in juni 2015 afgerond;
- Kruising Hondsrugweg Ermerweg: In het najaar van 2015 zal het definitief ontwerp en bestek worden vastgesteld en zal gestart worden met de aanleg van de kruising;
- Projecten Boermarkeweg: Deze projecten zitten nu nog in de definitiefase;
- Projecten Rondweg: Het ontwerp van het ongelijkvloers maken van knooppunt aansluiting N34/Rondweg wordt in 2015 afgerond. Het project reconstructie N862 (weg Emmen-Klazienaveen) bevindt zich in de definitiefase.

Vooruitblik 2016:

- Verlenging Vreding: Het project wordt eind 2016 afgerond;
- Kruising Hondsrugweg Ermerweg: Het project zal naar verwachting in het eerste kwartaal 2016, uiterlijk op 25 maart 2016 (voor opening Wildlands Adventure Zoo) gereed zijn.

Ad 2 *Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen*

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

- Door de gemeente Emmen is, in opdracht van de provincie Drenthe, het bestemmingsplan i.v.m. de uitbreiding van station Emmen Zuid gewijzigd. Vaststelling zal op z'n vroegst plaatsvinden in november 2015;
- Per 1 september 2015 is de treincapaciteit uitgebreid met 3 tussenbakken. Dit is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van IenM in het kader van Beter Benutten Regionaal Spoor.

Vooruitblik 2016:

- Na vaststelling van het bestemmingsplan zal door ProRail de werkzaamheden worden aanbesteed en zal in 2016 gestart worden met de daadwerkelijke realisatie van de uitbreiding Emmen Zuid. De geplande oplevering zal in 2017 zijn.

Ad 3 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen (investeringsagenda Drachten – Heerenveen)

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In de investeringsagenda zijn 15 projecten opgenomen waarvan enkele in 2014 zijn gestart dan wel gerealiseerd. Het is een agenda tussen de gemeenten Smallingerland, Heerenveen en de provincie Fryslân. Van de 15 projecten worden 7 ook met RSP mobiliteitsfondsmiddelen gefinancierd. In 2015 zijn diverse subsidieaanvragen gedaan, enkele hebben betrekking op de RSP fondsmiddelen. Het meest omvangrijke project binnen de investeringsagenda betreft het project Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen. Het betreft de parallelstructuur langs de A32. Voor dit project is in juli 2015 door de stuurgroep een voorkeursvariant vastgesteld.

Vooruitblik 2016:

In 2016 wordt nog een beperkt aantal subsidieaanvragen ingediend door de betrokken gemeenten en de bijbehorende beschikking van de provincie zal naar verwachting worden afgegeven.

Ad 4 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De projecten die hier onder vielen zijn in 2014 gebundeld onder de titel Groningen Spoorzone. Op 17 maart 2015 hebben Provinciale Staten het realisatiebesluit genomen voor het project Groningen Spoorzone. Met het realisatiebesluit is ingestemd met het toevoegen van de maatregelen OV-chipkaart, de bustunnel, de fietstunnel, de fietsenstalling en de zuidentree aan de scope van het project Knoop Groningen aangezien ook deze scope-uitbreidingen gedekt kunnen worden binnen de beschikbare middelen. Daarnaast is in 2015 verder gewerkt aan het Provinciaal Inpassingsplan voor het verplaatsen van het opstel terrein naar de locatie "De Vork". Meer informatie is te vinden op de website:

<http://www.groningenbereikbaar.nl/spoorzone>.

Vooruitblik 2016:

In 2016 wordt gestart met de aanbesteding van het contract "Spoor" (aanpassingen aan de spoorinfrastructuur waaronder het Hoofdstation, station Europapark en opstel terrein). Daarbinnen zal als eerste begonnen worden met de realisatie van het nieuwe opstel terrein. Daarnaast zullen de aanbestedingsstukken voor het contract "Civiel" (onder andere reizigerstunnel, fietstunnel, fietsenstalling, bustunnel en perrons & kappen) opgesteld worden, zodat dit contract per 2017 op de markt gebracht kan worden. In 2016 wordt het ruimtelijk plan voor de zuidzijde van het station nader uitgewerkt, waarbij ook gekeken wordt naar een mogelijke verplaatsing van het busstation, zodat er één OV-terminal kan worden gerealiseerd.

Ad 5 Bereikbaarheid Lauwersmeergebied

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Voor het deelproject verkeersveiliger maken van het noordelijk deel van de N361 is in 2015 een realisatiebesluit door Provinciale Staten van Groningen genomen.

Vooruitblik 2016:

Deelprojecten bevinden zich in de verkennings-, de planuitwerkings- of de realisatiefase. Voor de deelprojecten verbetering N361 Winsum-Groningen, herinrichtingen van Adorp en Sauwerd, realisatie van de Fietsroute Plus Winsum-Groningen, aansluiting N361 – noordelijke ringweg (Noorderhoogeburg), realisatie oostelijke omlegging Bedum wordt in 2016 een planuitwerkings- of realisatiebesluit aan Provinciale Staten van Groningen voorgelegd.

Ad 6 Bereikbaarheid Veenkoloniën

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Er is ingezet op de verdere uitwerking van de afspraken zoals overeengekomen in het BO MIRT 2014 (deel van) beheer en onderhoud bij ProRail en verdeling kosten hiervan tussen rijk en regio). Met betrokken partijen is nu een werkwijze voorgesteld die verder duidelijkheid geeft over rollen, taken en verantwoordelijkheden; op basis hiervan kan de planuitwerkingsfase effectief doorlopen worden.

Vooruitblik 2016:

De planuitwerkingsfase wordt doorlopen.

Ad 7 A6/A7 Knooppunt Joure

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Het werk voor de ombouw van het Knooppunt Joure en het verdiepen van de Langweerder Wielen is gegund. De aannemer zal eind 2015 aanvangen met de uitvoering.

Vooruitblik 2016:

In 2016 wordt voor een groot deel de verdieping van de Langweerder Wielen gerealiseerd en zullen de contouren van het nieuwe Knooppunt zichtbaar zijn. De openstelling wordt in 2017 verwacht.

Ad 8 N31 Traverse Harlingen

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De uitvoeringswijze en bouwlogistiek is uitgewerkt. De aannemer start de bouw van de bouwkuip in de spoorweg en de sanering van het Perseverantiaterein. De werkzaamheden buiten zijn in oktober van 2015 zichtbaar.

Vooruitblik 2016:

In 2016 is de uitvoering van het werk in volle gang. De weg wordt naar verwachting in 2017 opengesteld voor het verkeer.

Ad 9 Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Alle onderdelen van De Centrale As zijn aanbesteed en gegund. Begin oktober 2015 wordt het weggedeelte tussen Dokkum en de Westereen in gebruik genomen. Tevens wordt eind september de verlegging van het Prinses Margrietkanaal, ter hoogte van de brug Burgum, geopend.

Vooruitblik 2016:

Dit is het jaar waarin De Centrale As als verbinding tussen Dokkum en de Wâldwei gefaseerd wordt opengesteld voor het verkeer. De oplevering van het totale werk is voorzien in de eerste helft van 2017.

Ad 10 IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid

Bereikte resultaten/terugblik 2015:

- Afronding 1^e fase Westelijke spoorzone is gepland in oktober 2015. De uitvoering is momenteel in volle gang;
- Schetsontwerp en voorlopig ontwerp verbinding tussen de Holwert en het historische centrum en de herinrichting van het stationsplein zijn eind 2015 gereed;
- ProRail start in het 4^e kwartaal de planuitwerkingsfase van de aanpassingen aan het emplacement Coevorden (van vijf naar drie sporen);
- Een groot deel van de aanbestedingen ten behoeve van de Spoorboog (Coevorden-Zuid) hebben plaatsgevonden;

- De eerste uitvoeringswerkzaamheden (aanbrengen damwand) zijn in het 4^e kwartaal van 2015 gepland.

Vooruitblik 2016:

- Het voorlopig ontwerp van het stationsgebied zal verder worden uitgewerkt tot definitief ontwerp en de planvoorbereidingsfase zal worden opgestart;
- De planvoorbereidingsfase voor de aanpassingen aan het emplacement zal grotendeels in 2016 plaatsvinden. Realisatie in de 2^e helft van 2017 gepland;
- De realisatie van de Spoorboog (Coevorden) in 2016 gepland, waarna de nieuwe verbinding met de Euroterminal Coevorden vanaf januari 2017 in gebruik genomen kan worden.

Ad 11 N381 Drachten-Drentse Grens

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

De hoofdcontracten zijn gegund en op het deel Drachten-Oosterwolde is de uitvoering in volle gang. In het coalitieakkoord 2015-2019 is opgenomen dat de N381 verder wordt verdubbeld tot Oosterwolde-Zuid.

Vooruitblik 2016:

Een aantal realisatiecontracten voor de ombouw van de N381 en de gebiedsontwikkeling wordt afgerond zodat de nieuwe weg in gebruik kan worden genomen. De effecten, consequenties en het risicoprofiel van de verdubbeling van de N381 tussen Donkerbroek en Oosterwolde-Zuid wordt in beeld gebracht. Vervolgens worden de procedures doorlopen om deze (extra) verdubbeling te realiseren.

Ad 12 Openbaar vervoer in de stad Groningen

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

Onderdeel van de actualisatie Netwerkanalyse is een nieuwe visie op het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV). De maatregelen voor het openbaar vervoer zijn te onderscheiden in maatregelen die noodzakelijk zijn om de dienstregeling 2014 te kunnen rijden (1^e tranche), maatregelen die noodzakelijk zijn om de snelheid en betrouwbaarheid van de dienstregeling te vergroten (2^e tranche) en maatregelen die noodzakelijk zijn om het HOV goed te laten functioneren tijdens de aanleg van de zuidelijke ringweg en het openbaar vervoer betaalbaarder maken (3^e tranche). Afronding van de maatregelen uit de tweede tranche gebeurt in 2015. Het betreft o.a. de Kolendrift, de Oostersingel en het toegankelijk maken van haltes en het plaatsen van dynamische reisinformatie.

Vooruitblik 2016:

Het streven is de laatste tranche af te ronden voor de start van de werkzaamheden aan de Zuidelijke Ringweg. Het betreft o.a. de projecten 'overstapknoop UMCG Noord', HOV haltes Corpus den Hoorn in relatie met Zuidelijke Ringweg en doorstroming bus en maatregelen oprit/afrit Westelijke Ringweg.

Ad 13 Verbetering busverbinding corridor West

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In 2015 is de planuitwerkingsfase doorlopen voor de twee resterende deelprojecten HOV Leek en fietsparkeren Marum en zijn de voorbereidingen getroffen voor de besluitvorming. Provinciale Staten hebben in september hiervoor een realisatiebesluit genomen.

Vooruitblik 2016:

Het project doorloopt de realisatiefase.

*Ad 14 Maatregelen kwaliteitsverbetering spoorverbinding Groningen-Bremen
(Wunderline)*

Bereikte resultaten / terugblik 2015:

In nauw overleg met de belangrijkste stakeholders aan zowel Duitse als Nederlandse zijde, zijn er vier lijnvoeringsvarianten ontwikkeld. Belangrijk in deze fase was het onderzoek doen naar welke mogelijkheden er allemaal zijn en deze af te pellen tot een klein aantal haalbare dienstregelingen met een breed draagvlak.

Eind 2014 begin 2015 is een subsidieaanvraag voor het CEF-T (Connecting Europe Facility Transport, Europees infrastructuurfonds van waaruit projecten voor het Trans-European Network for Transport (TEN-T) worden gefinancierd) opgesteld. Inhoudelijk gaat de aanvraag voor deze subsidie over de planuitwerkingsfase in 2015-2018. Inmiddels is definitief bekend geworden dat de provincie Groningen en haar partners mag rekenen op een subsidie van bijna € 8,4 miljoen.

Vooruitblik 2016:

Samen met ProRail en DB Netz nader technisch uitwerken van de vier lijnvoeringsvarianten (zie hierboven). Daarnaast zal voor de verschillende varianten een vervoerswaardenonderzoek worden gehouden en een algemeen onderzoek naar de potentie van het (regionaal) goederenvervoer. Verder worden de effecten van de verbetering van de spoorverbinding op de sociaal-economische ontwikkelingen in de regio inzichtelijk gemaakt. Deze drie onderzoeken zijn samen met het technisch ontwerp, input voor de maatschappelijke kosten-baten analyse. Deze informatie moet medio 2016 leiden tot een breed gedragen keuze voor een voorkeursvariant.

Ad 15 N33 Zuidbroek-Appingedam

Dit project is nieuw toegevoegd aan het Regionaal Mobiliteitsfonds RSP. Op 23 februari 2015 hebben de provincie Groningen en de minister van IenM in een Bestuursovereenkomst afspraken gemaakt over verdubbeling van de N33 Zuidbroek-Appingedam. De regionale bijdrage wordt voor een deel gedekt uit het Regionaal Mobiliteitsfonds RSP. Met de Startbeslissing op 26 augustus 2015 is de Tracéwetprocedure formeel gestart. Volgens de planning in de Startbeslissing wordt het Ontwerp-Tracébesluit en het Tracébesluit verwacht in 2017, start de aanleg in 2018 en wordt het project opgeleverd in de periode 2020-2022.